

URANIA

Número 8, 2a època

Febrer 1995

URANIA

Butlletí del Grup
d'Astronomia de Tiana

SEU SOCIAL
Sant Francesc, 3 - 08391 Tiana

HORARI DE REUNIO
Divendres de 22 a 24h.

DIPOSIT LEGAL: B30030/1989

URANIA
Número 8, 2a època
Febrer 1992

President: Enric Monreal
Secretària: Griselda Aixelà
Tresorera: Rosa Grañé
Coordinador Urania: Oriol Font
Composició: Ramon Bosque,
Josep-Oriol Font
Correcció: Griselda Aixelà
Col.laboradors: Georgina i
Griselda Aixelà, Josep Ma
Aymamí, Ramon Bosque, Josep
Escaramís, Josep-Oriol Font,
Rosa Grañé, Fran Manzanares,
Joan Martín, Enric Monreal,
Josep Muñoz

EDITORIAL	.....	Enric Monreal
OPINIÓ	.....	Josep-Oriol Font
NOTICIES	.....	Josep-Oriol Font
SN-1994i	.....	Ramon Bosque
IMPACTES A JUPITER	.....	Josep Ma Aymamí
DUES TAQUES FOSQUES	.....	Josep-Oriol Font
METEOROLOGIA	.....	Josep Escaramís

Portada: Regió de la Daga d'Orió. Fotografia realitzada amb un teleobjectiu de 300 mm de distància focal a F/4, des del Montseny. Pel·lícula Agfachrome 1000 RS; temps d'exposició: 20 minuts. Autor: Josep Oriol Font.

Collabora: Ajuntament de Tiana

EDITORIAL

Després de deu anys de constant treball per tal de fer créixer, donar a conèixer i consolidar la nostra estimada entitat, ens arriba, per fi, la bona notícia de que en el ple celebrat a l'Ajuntament de Tiana el passat 17 de febrer, fou aprovat el pressupost d'inversions i dins d'ell la partida destinada a la construcció de l'Observatori Astronòmic i Meteorològic de Tiana.

Com és sabut, la nostra entitat en la seva vertent divulgadora ofereix al poble una alternativa cultural de primer ordre, organitzant conferències, cursets o mostres d'astronomia i dedica una especial atenció als més joves realitzant visites programades o xerrades a diverses escoles del Maresme o el Barcelonès.

El seguiment fotomètric de la supernova a M-51, l'enregistrament de l'impacte del cometa Shoemaker-Levy sobre Júpiter o les imatges planetàries d'alta resolució que obtenim són una petita mostra del que estem capacitats per fer en el camp de l'observació.

El seguiment diari de la meteorologia des de fa set anys és un treball realitzat amb constància i dedicació i que amb la quantitat de dades recollides permet ja confeccionar el climograma de Tiana.

El ressò que té el nom la vila per la publicació mensual d'un article elaborat per la nostra entitat en una revista especialitzada d'àmbit estatal i sudamericà; i el fet de que aquest any Tiana sigui seu del "STAR PARTY 1995", una trobada que aplegarà persones de tot l'estat i on intervindran personalitats reconegudes mundialment dins del camp de l'astronomia, concedeixen a la nostra entitat una personalitat pròpia dins i fora de Tiana.

Són un seguit de raons que, de ben segur, hauran pesat a l'hora de prendre la decisió per part del consistori.

Decisió que, per altra banda, no podem més que agrair pel que significa de reconeixement de la feina feta, i pel salt qualitatiu que representa pel Grup d'Astronomia de Tiana que, a partir d'ara, comença una nova etapa projectant-se de manera imparable cap el futur.

OPINIO

OFIUC, LA SERP

Ofiuc, bella serp, és una constel·lació estival que conté objectes astronòmics tan notables com ara els magnífics M10 i M14 o, fins i tot, l'excel·lent IC4665 (l'anomenat "gran cúmulo d'Ofiuc").

Ofiuc és, d'altra banda, el centre d'un conflicte que ha enfrontat per enèsima vegada astrònoms i astròlegs. La flama d'aquesta darrera confrontació l'encengué Jaqueline Mitton, astrònoma anglesa que introduí una nova càrrega explosiva als ja malmesos fonaments de l'astrologia (amb evident aluminosi secular) tot dient que el pobre Ofiuc té un lloc al zodíac com a tretzena constel·lació a l'entrar, tot i que marginalment, al pla de l'eclíptica. Aquesta és una observació que ha obert més d'una nafra a la irritada pell de la majoria dels astròlegs que acusaren a la Sra. Mitton d'intrusisme professional. Ara resulta que l'astrologia és una professió. Viure per creure.

Un servidor no pot deixar de simpatitzar amb Jaqueline Mitton, ja que amb el seu article aconseguí plenament el que busca: desqualificar amb un nou argument l'astrologia.

No podem oblidar de cap manera que els descobriments astronòmics han posat en evidència, un cop rere l'altre, totes les absurditats i buidors que s'amaguen a les cartes astrals, horòscops, etc. Quin sentit té creure en quelcom que, durant mil·lennis, no ha tingut en compte a Urà, Neptú i Plutó? No s'haurien de tenir en compte a l'hora de confeccionar una carta astral a tots els satèl·lits naturals o, fins i tot, als artificials?. Sens dubte, seria interessant (i qui sap si determinant) fer un estudi acurat per a comprovar la incidència de la miopia en els nens nascuts amb anterioritat a la reparació del telescopi Hubble. Segurament i, mercès a l'excel·lent reparació de l'òptica, la quadratura de telescopi espacial amb Mercuri (ja saben, aquell que fa d'apotecari a hores lliures) i amb Mart (jovencell ple de força i virilitat) donarà a la raça humana una nova generació de veritables guerrers "catxes" (al més genuí estil Rambo), pletòrics de salut i, òbviament, dotats d'una agudesesa visual excel·lent. Només caldrà trobar un punt calent a la terra on enviar aquesta meravella a repartir estopa a qui faci falta. Segur que d'això també ens en podrà fer cinc cèntims l'astrologia.

Poca broma. L'astrologia és (per fi!) morta i enterrada. Donem la benvinguda a la nova pallofa de la irracionalitat: sa majestat la tecnoenginyastrologia. Pau i prosperitat al qui pugui pronunciar aquesta paraula.

NOTICIES

ONZENES JORNADES ESTATALS D'ASTRONOMIA

Del 29 d'octubre al 1er. de novembre del passat any, es dugueren a terme a Lleida, sota l'organització de la Societat Astronòmica de l'esmentada ciutat, les Onzenes Jornades EstatalS d'Astronomia. Una delegació enviada per la nostra agrupació pogué copsar l'èxit conjunt d'aquestes jornades, tot i fer palesa alguna llacuna que cal esmentar.

En certa manera, l'esperit inicial de les jornades -una reunió d'aficionats a l'astronomia que intercanvien experiències i coneixements- quedà supeditat a les xerrades (excel.lents xerrades) impartides pels professionals. Així, tota la contribució dels aficionats foren les anomenades taules de treball, on membres de diverses entitats astronòmiques (en la seva majoria) exposaren els resultats de les seves observacions, fotografies i treballs. La llàstima fou que el gran nombre de ponències presentades no es pogueren debatre adeqüadament, ja que el temps concedit per a cada un dels treballs fou només de 25 minuts, impossibilitant cap mena de comentari posterior. Afortunadament, improvisades aules s'obriren als passadissos i, òbviament, als àpats celebrats entre membres de diverses agrupacions, sempre sota un clima distès i de germanor.

Ja he esmentat el magnífic nivell global de les conferències que els professionals dugueren a terme. Possiblement, però, la xerrada que s'endugué els elogis més encesos fou la realitzada pel Dr. Agustín Sánchez Lavega. El tema tractat bé s'ho mereixia: les conseqüències dels impactes del Shoemaker-Levy a Júpiter. La ponència s'acompanyà amb les extraordinàries imatges CCD preses pel telescopi espacial Hubble i les de l'observatori francès Pic-du-Midi, així com d'altres preses per diversos aficionats d'arreu del món. El Dr. Sánchez Lavega enfocà magníficament la ponència, explicant amb diàfana claredat el com i el perquè de les turbulències que es derivaren dels impactes del cometa a l'atmosfera joviana.

Una altra veritable perla ens la proporcionà el Dr. Patrick Martínez, que amb excel.lents dots pedagògiques explicà el funcionament de les càmeres CCD, donant també alguns valuosos consells que cal tenir en compte a l'hora d'adquirir alguna d'aquestes preuades meravelles de la tècnica.

La resta de les xerrades mantingueren un nivell molt alt, aconseguint totes elles una magnífica acceptació per part de la majoria dels assistents.

També he de fer esment, amb gran satisfacció, que el nostre company Josep Mª Aymamí fou guardonat amb el segon premi de fotografia en blanc-i-negre, en la categoria d'instruments majors de 115mm de diàmetre, mercès a una magnífica fotografia de la Lluna. La meva més cordial enhorabona!

Quedi clar que, tot i els petits inconvenients assenyalats, les Jornades han estat veritablement exitoses ja que han aconseguit que molts aficionats d'arreu de l'estat visquessin quatre dies distesos al voltant de l'astronomia.

Finalment, cal assenyalar que els companys de la Agrupación Astronómica Asturiana "Omega" organitzaran a Gijón les properes Jornades. Pel que sembla, ja tenen a la seva mà dos asos molt importants: una gran il·lusió i una infraestructura adequada. Només cal desitjar-los el millor dels èxits.

III STAR PARTY... A TIANA!

Coincidint amb el desè aniversari del G.A.T., la junta de la nostra agrupació decidí endegar el que, sens dubte, serà el més important de tots els reptes que la nostra entitat s'ha proposat dur a terme. Així, la mastodòntica maquinària que ens ha de dur a la realització d'un acte d'aquestes característiques (de dimensió estatal), ja s'ha posat en funcionament: la tercera edició de l'Star Party serà realitat el proper juliol.

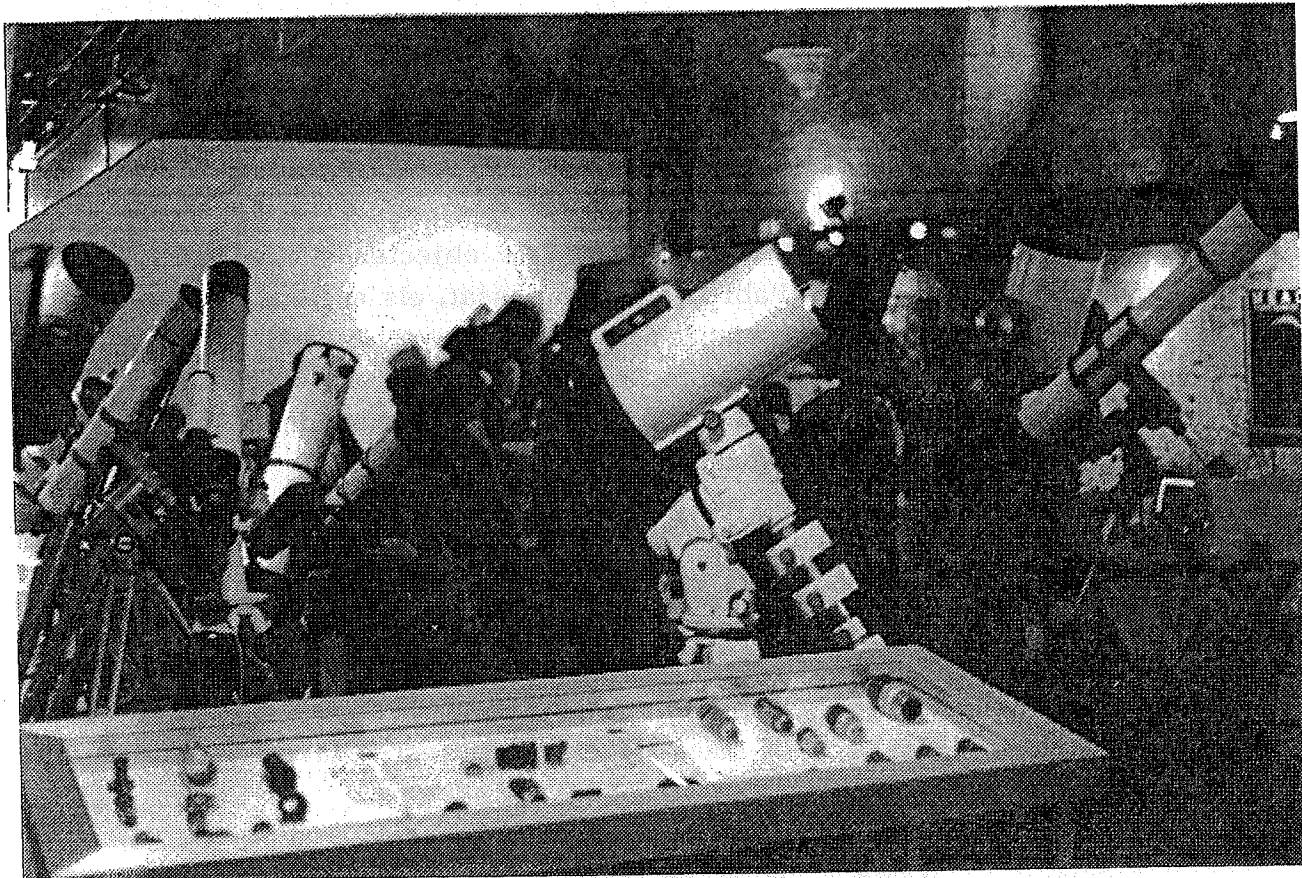
Es evident que totes les col·laboracions rebudes per la vostra part seran molt d'agraïr, pel que prego us poseu en contacte amb algun dels membres de la nostra junta personant-vos al nostre local qualsevol divendres a partir de les 22 hores, o bé trucant a qualsevol d'aquests números telefònics: 3952145 (Enric i Rosa) i 3952702 (Griselda).

ASSEMBLEA ORDINARIA PEL PROPER MARÇ

Tal i com marquen els estatuts de la nostra entitat, el proper dissabte dia 4 de març es durà a terme a la sala Sant Jordi una nova assemblea ordinària, de la que rebreu informació més detallada en una circular informativa.

Crec especialment oportú assenyalar que la vostra assistència a aquesta assemblea serà doblement interessant, ja que tindreu una magnífica oportunitat per aportar suggerències i opinions que puguin dur a bon terme l'esmentada Star Party. Més que mai, cal que no hi falteu!

Fotografia superior: Aspecte general de la sala on s'exposava el material astronòmic durant les Jornades Estatals d'Astronomia. (Oriol Font)

Fotografia inferior: L'Oriol Font recull en nom d'en Josep Maria Aymamí el segon premi d'Astrofotografia de les Jornades. (María Jesús Hidalgo).

ESTUDI DE SN-1994i

M-51, la Galàxia del Remolí, és un dels objectes de cel profund més observats pels aficionats. A l'abril de l'any passat, els mitjans de comunicació es van fer ressó de la presència d'una supernova, la més espectacular a l'hemisferi nord en molts anys, juntament amb SN-1993j a M-81. La importància d'aquest fenomen ens va impulsar a intentar fer un estudi de la seva evolució, que ens permetés també comprovar si amb el material de que disposem a l'Agrupació es poden realitzar aquest tipus de tasques.

Resultats

Les dates i hores en que es van fer les mesures es mostren a la taula 1, juntament amb els corresponents temps d'integració. En el primer cas (9 d'abril) s'ha treballat amb la suma de cinc imatges; a la resta, només s'ha treballat amb una imatge.

Taula 1: Dades de les imatges del G.A.T.

Data	Hora (T.U.)	Integració (seg)
9-4-94	00:00	360 (cinc imatges)
24-4-94	21:42	60
25-4-94	21:04	60
26-4-94	20:12	60
27-4-94	20:32	60
28-4-94	20:28	60
29-4-94	20:37	60
30-4-94	21:46	60
1-5-94	20:32	60
2-5-94	20:54	60
5-5-94	21:50	90
14-5-94	20:10	60
16-5-94	20:45	60

La diferència de temps entre la primera i la segona es va deure a una ratxa de mal temps de gairebé dues setmanes. Per altra banda, les dades corresponents al 27 d'abril no es van poder utilitzar.

A la figura 1 es representen les corbes isofòtiques (és a dir, que uneixen zones amb la mateixa intensitat lluminosa), corresponent al dia 9 d'abril. Es pot apreciar que la supernova es trobava molt a prop del nucli, concretament 14" a l'est i 12" al sud d'aquest. Aquest fet va dificultar molt les medicions posteriors.